

C V S C O

A noui orbis pars, quæ meridiem magis respicit, quam Hispani terram firmam appellitant, Bresiliam Peruuiaque comprehendit. Huius Metropolis, & præcipua est ciuitas Cusco, ea amplitudine, fortitudine, & magnificentia, vt cum pulcherrimis etiam vel Gallia, vel Hispania vrbibus, inuicta arcis munitione, & hominum, potissimum claro genere natorum frequentia, & ædificiorum serie & dispositione, & situs amœnitate, haud immerito contendere queat. Nulla in eam multitudo plebeia admittitur, sed nobilium, procerum, & maximorum principum, inclita & magnificentissima sedes est, qui partim intra vrbis mœnia, partim in villulis suburbanis, ruri magno numero degunt. Inter quæ quidem præcipua sunt palatia procerum quatuor, qui huius Reipub. clauum moderantur, quæ superbissimè, sumptu propè immenso, marmoreis quadratisque lapidibus structa, atque depicta videntur. Plateæ cum omnes sint rectæ, crucis formam plerisque in locis efficiunt, nulla autem est, per quam non amœnus delabatur riuulus, canali ductus, vtrinque lapidibus vestito. Forma ciuitatis quadrangula, in latere collis, exiliter, atque venustè deprimitur. In cliuoso & difficili montis ascensu, admirandæ pulchritudinis arx spectabilem, atque amœnam hanc urbem reddit, cuius siue pulchritudinem, siue ingentem ædificij molem consideres, perpauca similes in vniuersa Europa illis sunt visæ, qui terras quàm plurimas perlustrarunt. Habet ea in summo montis vertice turrin, rotundo operam tecto, ex qua longè lateque prospectus panditur, ædibus paruis habitationi destinatis abundat, quæ omnes ex lapide viuo nitidissimè sunt ædificatæ. Etenim tam accurata, & planè noua iunctura, videndi sensum fallente, compositos habent lapides, vt non colligatum, sed perpetuum, ac fustum opus videatur. Quinque hominum milia, citra difficultatem, recipiunt. Illud arcis latus quod nullis tormentorum viribus verberari potest, vnius tantum muri ambitum habet: vbi verò facilior est in collem ascensus, triplici muro gradatim ea ratione ambitur, vt prioris fastigio sequentis fundamentum respondeat, ac pari altitudine deinde ascendat, mediocri interiecto spacio, quod perpolitus continuo ordine domus continet, eaque est latitudine, vt coniunctim vehicula tria citra offensionem liberè commeari queant. Tam firma hæc mœnia censentur, vt nec quassari tormentorum strepitu, nec occultis terræ cuniculis, cum petrosæ rupi insistant, possint eueri. Peringentes sunt, ac validissimi lapides, ex quibus ea constant, quorum inusitata, immensa, ac rara magnitudo facit, vt humana industria huc eos esse congestos credi vix possit. Est in hac arce armamentarium oppidanorum armis refertissimum. Delectantur incolæ rebus depictis. Abundant panno, plumbi, stanni, fodinis, argenti vim magnam, auri perparum habent.

M E X I C O

MEXICO, siue Temixtita, in Hispania noua Mexicana Prouincia opulenta & celeberrima ciuitas, vliginosa & salso in lacu mirabiliter constituta, amplitudine Hispalim, aut Cordubam superat: via quæ ad illustrem hanc urbem deducit, ampla est, & visu iucunda. Vici quoque omnes habent suos exitus, vt ab vno ad aliū aqua permeare possint. Habent plurimas plateas, vbi assidue sua habent fora, & commercia ad emendum & vendendum. Quarum vna est duplo maior foro Salamantica ciuitatis, vndique porticibus circumdata, vbi quotidie vltra sexaginta millia hominum vendentium euentiumque cernuntur. Est in ista platea permagna domus, in modum iudicij, in qua incidentes in foro contentiones dirimuntur. Sunt etiam hic plurimæ Mefchitæ, & Idolorum domus, quas religiosi incolunt. Est inter Mefchitas vna suprema, cuius vix credibilem magnificentiam Cortesius copiosè explicat. Idola sua, ex farina & humano sanguine conficiunt, quibus multa hominum corda ex viuientium corporibus extracta, quotidie offerunt. Est & hic magnifica Regia potentissimi illius domini Mutezuma, cui noui orbis adeo multæ prouinciæ parebant, vt non esse alium in vniuerso terrarum orbis dominum eius subditi crederent. De rara huius Mutezumæ magnificentia, & de alijs cum harum ciuitatū, tum orbis nuper inuenti historijs, multa suppeditabunt illi, quos D. Abrahamus Ortelius, celeberrimus ille Geographus, in perillustri Theatro suo, folio 2. noui orbis descriptores allegat.